

Momente basarabene legate de Imnul Național al României

În aceste clipe încărcate de o semnificație istorică deosebită gândul ne trimite nu numai la cei doi mari scriitori coautori ai Imnului Național al României, Anton Pann și Andrei Mureșanu, ci și la marele Eminescu care i-a evocat în poemul-manifest *Epigonii* publicată în 1870. Pe Anton Pann îl va caracteriza cu o formulă aforistică memorabilă: „S-a dus *Pann*, finul Pepei, cel isteț ca un proverb”. Iar lui Andrei Mureșanu îi va consacra o întreagă strofă care conturează o figură monumentală de poet romantic revoluționar, de nou Orfeu și profet: „*Mureșan* scutură lanțul cu-a lui voce ruginită, / Rumpe coarde de aramă cu o mână amortită, / Chiamă piatra să învie ca și miticul poet, / Smulge munților durerea, brazilor destinul spune, / Și, bogat în sărăcia-i ca un astru el apune, / Preot deșteptării noastre, semnelor vremii profet”.

După cum se știe, Eminescu a mai scris două mari poeme, având intenția de a-l înfățișa pe Mureșanu ca un Faust Român, de a-l transforma într-un personaj emblematic al istoriei românești. Academicianul Mihai Cimpoi a demonstrat în studiile sale că imaginea lui Mureșanu l-a obsedat pe Eminescu care a văzut în el nu doar un poet național și revoluționar, ci și un poet ce și-a propus să reflecteze asupra „sâmburelui lumii” și asupra „torsului firului vremii”.

Un al doilea moment semnificativ este legat de viața și activitatea lui Anton Pann, care s-a aflat mai mulți ani în Basarabia. Aromân, născut la Silven, Bulgaria, în timpul războiului ruso-turc din 1806-1812 ajunge împreună cu mama sa la Chișinău. Legenda spune că ar fi fost luat „în robie” și făcut muzicant în armata rusească; cert este, după cum menționează George Călinescu, că a cântat în biserica din Chișinău și s-a aflat „printre soprani armoniei eclesiastice în anul 1810”. „Numai de la un roman putea veni o repulsie atât de spontană de înstrăinare”, constată marele critic Călinescu despre autorul melodiei *Deșteaptă-te române*, citând: „Cântă, măi frate române, pe graiul și limba ta / Și lasă cele străine ei de a și le cânta”.

Încheiem prin a menționa și alte momente semnificative legate de prezența Imnului Național al României în spațiul basarabean.

La 1 martie 1907 Constantin Stere a publicat textul integral în ziarul *Basarabia*, primul ziar în limba română în Basarabia, fapt care a dus la interzicerea apariției ziarului. Ziarul a fost publicat timp de 9 luni și jumătate, între 26 mai 1906 și 11 martie 1907, director fiind Emanuel Gavriliță.

Imnul a fost intonat după ce a fost dată citirii Hotărârea de Unire a Basarabiei cu Țara Mamă la 27 martie 1918. A fost de asemenea declarat ca Imn al mișcării de eliberare națională care s-a declanșat în anii 80 ai secolului trecut.

Relevabil este și faptul că în anul 1991 melodia *Deșteaptă-te române* a fost adoptată ca Imn de Stat al Republicii Moldova la inițiativa poetului Ion Hadârcă, pe atunci vicepreședinte al Parlamentului, fiind intonată în această calitate timp de 3 ani, până în 1994.

Putem spune, în concluzie, că Imnul Național al României compus de cei doi scriitori, are și o relevabilă istorie basarabeană, fiind legat de momentele cruciale ale luptei pentru independență, valorile democratice și impunerea adevărului științific despre limba și istoria noastră comună.

Să fim demni de istoria noastră comună și să contribuim, fiecare în domeniul său de activitate, la apropierea celor două maluri ale Prutului. Voi menționa, în context, că Academia de Științe a Moldovei și Academia Română vor marca, la 31 august curent, Ziua Limbii Române într-o ședință festivă comună, în cadrul ei va fi deschis și Congresul Mondial al Eminescologilor, ediția a XII-a.